

Aquell de qui parlàvem

Una construcció que origina freqüents vacil·lacions, o dit altrament, que no tothom aconseguix de resoldre com cal, és aquella en què intervé, el que anomenem una oració relativa substantiva —és a dir, que fa l'ofici d'un nom— amb el terme relatiu representant un complement normalment introduït per una preposició. Sovint, no ja únicament en la llengua col·loquial, sinó fins i tot en textos destinats a la impremta, sorprenem oracions com les següents, de sintaxi defectuosa: «Només ho saben els qui els ho hem dit» i «El qui en parlàvem ens va dir que sí». Tolerares, a tot estirar, en el llenguatge col·loquial, aquestes oracions haurien d'ésser evitades en un text expositiu que pretengués tenir un mínim de rigor.

Es una norma general que tots els termes relatius —usats, sempre substituint un element anomenat antecedent— han de tenir el mateix tractament sintàctic que si fossin representants per un grup nominal. Si aquest grup nominal, actuant com a complement d'un verb, havia d'anar precedit per una preposició, caldrà que el terme relatiu que el substitueixi sigui anàlogament precedit per la mateixa preposició. En oracions simples com Ho hem dit a uns quants amics i Parlàvem de l'Enric, podem observar com els complements, representants per grups nominals, són introduïts per sengles preposicions: a i de. Doncs, si aquestes oracions simples s'integren en uns altres de compostes, per mitjà d'un terme relatiu —amb el qual constitueixen el subjecte d'aquesta oració complexa—, aquest terme relatiu, que substitueix els grups nominals respectivament —uns quants amics i l'Enric— ha d'anar precedit per la mateixa preposició que hem indicat. En aquest cas, en lloc de fer ús dels conjunts el qui, els qui, etc., propis de les relatives substantives, cal recórrer al terme simple qui (o bé als relatius composts, el qual, la qual, etc.), amb el pronom aquell com a antecedent, cosa que permet la intervenció de la preposició corresponent. I el resultat és el següent: Només ho saben aquells a qui ho hem dit i Aquell de qui parlàvem ens va dir que sí, que són les oracions correctes equivalents a les que hem indicat en primer lloc.

ALBERT JANE